

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Póia acést'a ese tóla Marti sér'a
— dar prenumerátiunile se príimescu
in tóte dilele.

Pretinlu pentru Ostunguri'a: pre anu
6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
4 fi. pre unu triuniu 2 fi. in v. a.
Una esemplariu costa 10 cr.

Tóte sionedeniele si banii de pronu-
meratiune sunt de a se transmite la
Redactiunea dirigitu a diurnalului:
Aradu, Stra'ta Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se príimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

Oda dedicata tuturoru acelor'a, cari au bine-
voitu, odata séu mai de multe ori a linge-
tanierile, la més'a lui pop'a Elek.

Colo 'n *Bocs'a* cea romana,
Unde-a-dese isí petrecu
Flamendii, bendu de pomana
La més'a lui pop'a *Lek*.

Erá més'a 'ncunghurata
De protopopi si preoti,
Cu Draguti'a la olalta,
Mancandu ca Iscarioti.

Més'a erá arangiata
Cum se cade uneori,
Erá frumosu decorata
Cu *Deik*-ulu pr'inte flori.

In capulu mesei sídea
Santulu episcopu *Popasu*,
Indemnandu pre toti a bè,
For' a gandi la necasu.

Prot'a-*Acestulu*, omu voiosu,
Sí la mufta cam dedatu,
Mancá tóte bucirosu,
Fore de a fi imbiatu.

Prot'a *Joska*, sméu avutu,
Nu erá pasionatu
Pre mancaru, dar' la beutu
Mai cu toti elu se-a luptatu.

Apoi pop'a *Vasulica*,
Secretariu de ablegatu,
Mancá si bea ca unu bica,
Care-i pusu pe ingrasiatu.

Toti mancau se veseleau,
For' síela de vladica,
Cà-ci protopopii candu beau —
Nu li pasa de nimica.

Dar' d'odata s'audí
Unu tusitu tare cumplitu:
Pop'a *Elek* sí-ascuti
Glasulu dulce de vorbitu.

Dar' *Sar'a* moria de frica,
Cà *Elek* n'a sci d'a rostu
Toastulu de *Vasulica*
Compusu intr'o di de postu.

Sar'a bine-a nimeritu,
Cà-ci *Elek* candu s'a sculatu,
Fiindu tare chiciumitu
Cam astfelu a toastatu:

Ilustrisime parinte!
Pre la patru dieci sí optu
Nici nu mi-a venitu in minte,
Sà me facu cultu d'in omu prostu.

M'am facutu eu Dieu omu cultu,
Cà-ci astadi sum ablegatu,
Sí-ti spunu, cà nu-mi pasa multu
D'unu întregu episcopatu.

Sar'a atunci'a de mania,
Fiindu cà *Elek* s'a blamatu,
S'a inchisu intr'o chilia
Sí-astfelu ea la blastematu:

Ddiu sà te trasnéscu
Draga *Elek*, puiulu meu!
Ddiu sà-ti resplátéscu
Pentru toastulu teu reu!

Dar' fiindu-cè te-ai-'mbetatu
Sí nu scii ce-ai toastatu.
Dór' vei fi draga iertatu
De-unu întregu episcopatu.

Astea tóte s'a 'ntemplatu
Colo 'n *Bocs'a* cea romana
La marele ablegatu,
Unde sà bè de pomana.

Scri-su-am eu aceste tóte
Indemnatu de alte glóte.
Eu Pacala Braduletiu,
Comisariu peste scaieti.

Pescele pe brézda.

— Poveste populară —

(Pinea.)

Ei! dar' neci mosiulu nu putea să lase ca să-lu faca capra. — Elu a vediatu pescii cu ochii lui și i-a prinsu cu manele sale.

„Da! — grai elu, — este minune și lucru ne mai auditu; — a fostu inse și bab'a de fatia candu eu am aflatu pescii, trei pesci vii și aieve pe brézda prospeta, in calea ferului de plugu.“ —

Cà a fostu cà n'a fostu, — cà pôte fi, cà nu pôte fi: ómenii se 'nclestara 'n vórbe. Mosiulu nu se lasà, bab'a-lu tiene de vórba, — pop'a dà d'in umeri, bireulu isí face cruce, dascalulu sta cu gur'a cascata, și ceia-l-alti ómeni buni d'in satu se sentu cuprinsí de fioru, tocmai ca și candu ar fi cadiatu in gróp'a lupului. — Și apoi multi prosti nebunescu pre unulu cu minte; siepte hâbâuci tulbura o tíera; neci buh'a nu crede cà ea-e cu capulu mare; cine striga focu, acell'a aduna ómenii 'npregiurulu seu: bab'a, pop'a, bireulu, cu dascalulu și cu ceia-l-alti ómeni buni n'avura 'ncotró; — ei detere d'in umeri și disera, cà Dicu aici nu-e alt'a, — mosiulu babei a nebunitu, si-a perdutu mintile, — a intratu duhulu celu necuratu in elu. —

Dar' mosiulu, omu cu mintea 'ntréga, precum erá elu, nu putea să se lase batjocoritu.

Nu remase dar' alt'a, decâtu ca să duca pre betranulu la baserica, pentru-ca parintele să citésca rugatiunea cea mare asupr'a lui, să-lu stropésca cu aiazma și să scóta pre duhulu celu necuratu d'in elu. —

Hm! dar mosiulu nu se lasà, pentru-cà mosiulu erá omu cu mintea la locu.

Ce să faca dara?! — D'apoi ce să faca? — ce poteau să faca! — Ilu prinsera, — ilu legara scurtu, și-lu dusera, . . . ca și pre nebuni adica!

Vecin'a vediù ce se 'ntemplà. Vecin'a spuse la cumnat'a, cumnat'a spuse la fin'a, fin'a spuse la sor'a, éra sor'a, buna de gura precum erá, se puse 'n crucea ulitieloru și incepù să bata tóca: betranulu neci nu erá scosu d'in curte pone ce se și incaierà intregulu satu dupa elu, muierile cu copiii, babele cu furc'a, mosii cu capu 'ntre urechi, toti care de care 'n feliulu seu. Asíà pornira spre sant'a baserica, și dupa-ce pornira, mersera, și dupa-ce ajunsera, intrara, s'asiediara, pop'a isí puse patrafirulu, luà cartea mare, ceti rugatiunea cea lunga, éra ómenii și copiii, babele și nevestele, satulu intregu, remasera privindu cu mila la sormanulu de betranu nebunitu. — Betranulu, candu vediù cumcà n'are 'ncotró, cà se sentí ca și canele indesatu cu capu 'ntre stobori, nu se ticàri neci elu mai departe, ci lasà, ca să fia precum se facea.

Dupa ce se liniscì mosiulu și se ceti rugatiunea cea mare, — ómenii pornira cu totii catra casa, fia-care la colib'a sa. — Pop'a cu bireulu, dascalulu cu fetulu, și cei-l-alti ómeni buni d'in satu luara pre betranulu și-lu dusere — precum l'au fost adusu.

Candu ajunsera la casa, intrara pe usia și sosira sub acoperisú, stetera toti cu gur'a cascata și privindu la lucrulu ce vedeau: bab'a erá chitita și curata, mész'a erá 'ntinsa și 'ncarcata.

„Éca pescii de pe brézda! — grai bab'a catra mosiulu, acum'a să nu dici cà muieroa nu-si pôte nebuni barbatulu!“ —

„Ba pôte Dieu ea pre unu satu intregu! — cu popa, cu bireu — cu totu!“ disse mosiulu impacatu.

Éra pop'a și dascalulu și bireulu și fetulu cu ceia-l-alti ómeni buni stetera privindu unii la altii, precum privesce omulu care se sente oparitu cu apa rece, și nu scie d'in care parte s'a versatu asupr'a lui; — și privira pone-ce nu li spuse bab'a tóta tréb'a cu pescii. Dupa acea se veselira, s'asiediara la mész'a, și se ospetare, precum se ospetéza adica omulu flamendu la mész'a vecinului seu.

Ast'a a fostu, ómenii mei cci buni, provestea despre acea, precum a nebunitu o baba betrana pre unu satu intregu, și pentru-ca să sciti, cumcà să ve feriti de babele betrane, precum se feresce omulu vinovatu de nevestele bune de gura, vi s'a spusu precum a fostu și s'a intemplatu, și se povestesc d'in vremile betrane.

Ioani Lenei Savului lui Mihai-Bogii.

O! minune.

D'ntre diece o minune!

Chiaru pre mine man'a-a pune....

Dr. Schmidt.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

Fl. Ce feliu de bidigani sunt „vegetarianerii,“ de cari mi totu povestesc barbatulu meu candu vine d'in casino, spunendu cà acei vegetarianeri manca numai „Grahambrooku.“

Tr. Acestu feliu de bidigani, se numescu „Pupesile“ caplanului Baltzer d'in Nordhausen! —

Fl. D'in acui ornitologia séu botanica ai tu sciintia despre atari paseri de nópte?

Tr. D'in diurnalulu lui G. Wolbold d'in Dresda numitu „Naturarzt.“ —

Fl. Io am ganditu, cà d'in „Telegr. Rom.“ cà-ci acestu diurnalu se muncesce de unu tempu incóce a face propagand'a pentru introducerea vegetarianismului in societatea lectoriloru lui. —

Tr. Ddiu să-i ajute. — Preti freti polli non son mai satolli. — N'am inse sperantia, cà va poté introduce acést'a maniera de viétia séu diéta, la acéi domni ai cons. archiepiscopescu, cari pre lunga asesoratu cu câte 1,400 fl. v. a. d'in vistieri'a statului, mai posiedu cartiru naturale și câte o parochia in urbiu și suburbiulu Sibiam, cà-ci acést'a s'au bagatu pré bine in carne, decâtu să se póta întórce la „Grahambrooku“ lui Baltzer. — Uniculu p. Lazaru, care posiede insusirile recerute ale acestui institutu poté cà se va mai poté întórce. —

Fl. Si io credu, cà-ci e subtirelu și la punga.

Anecdote poporali.

(de G. Ștefănescu.)

10. Unu preutu prohodindu pre unu omu avutu, apostrofă mai alesu următoriele cuvinte:

Iubiti și jelnici amscultatori! omulu acest'a să nu fia muritu de buna sēma mai traiă, și dupa cum mi'a fostu apromisu fiaiertatulu mi iernă oile, și la primavēra mi ară loculu celu de 8 dīle de dupa apa.

11. In sér'a de anulu nou cam dupa 12. óre, in satulu X. unu óre-care pacala se duse la fetulu basericei, spunendu-i cu o gróza óre-care, că in baserica sunt o multime de lumini. Betulu fetu spariatu se scolă și alergă descultiu și in capulu golu la baserica, ca să vedă minunea. Deschisa dar' usi'a, intra in laintru și Dieu s'a convinsu pe deplinu despre adeveru, că-ei lumine erau destule, numai cătu nu erau aprinse, dupa cum și-a fostu intipuitu elu.

12. Unu soldatu ce vinea dela óste apucandu-lu nóptea in unu satu, capetă cuartiru la o parechia de ómeni sgăreiti ca draculu.

Toemai candu eră să intre elu in acea casa, muerea se gatiá să puna pe mēsa cin'a, care constá d'in o óla de curechiu și o gānsca, vediendu locnitorii casei strainulu, și temendu-se ca să nu cēra d'in man-carea loru, și aupropusu a lasá tóta mancarea pe a 2-di. Se culcara dar' cu totii. Dupa ce adormira gazdele casei, soldatulu indresnetiu, se scolă numai decātu și incepū a cautá ceva de mancare. Toemai gasesce ól'a cu curechiulu și gānsca. Se ospetēza d'in curechiu pucinu, ér' gānsca o pune in straitia: și in loculu ei indesuesce in óla o opiuca a posesorului casei. Demanēti'a se scolă fórtē tempuriu și spune ómeniloru, că elu e silitu a se grabi catra casa, că-ei a visatu unu visu fórtē siodu și se teme, să nu se fia intemplatu ceva. Maierea, ea tóte, curiósá, s'a ro-gatu, ca să spuna ce visu a visatu. Oh dragii mei! incepū soldatulu, am visatu că a venitu *Boeskor András* și s'a bagatu in ól'a lui *Fazékas* și a furatu pre *Liba János* . . . Spunendu aceste și porni in drumu-i. cumu esí soldatulu indata ómenii nostri nespalati se apucara de óla, ca să mance, că-ei li eră sóme. Mirarea loru a fostu mare vediendu, că gānsca e substituita pr'in o opinea. Atunci incepū barbatulu; nó vedi tu muiere, asiá e că visulu catanei e a-nume, și dreptu a avutu candu a disu, că a venitu *Boeskor András* și s'a bagatu in ól'a lui *Fazékas* ducendu pre *Liba János*. Vedi ce prosti amu fostu, că nu amu preceptu visulu lui . . .

Sentintie de si nu d'in, dar' dupa form'a stei scripture.

1.

Dela inceputu a fostu supremati'a, si supremati'a a fostu la Deacu, si Deacu e supremati'a; — deci să ne inchinamu lui! — dīce parintele Ioní.

2.

Lasati dascalii să vina la mine, ca să-i facu tradatori de natiune! — dīce parintele Draguti'a.

PANDA ȘI MAND'A.

T. Frate Manda! nu-ai auditu ceva dela *Beiusiu*?

M. Nu.

T. Da n'ai auditu, că vestituliu matematicu *Drarsinu*, de trei luni și mai bine totu a computatu adaugendu și subtragedu și mai cercandu și in logaritmi: venitele și spesele societati de lectura d'in *Beiusiu*, și totu-si abia a potutu scóte la lumina unu computu secu, secu Dómne ca Vinerea cea mare.

M. E da! da ce cugeti frate, saturase-voru flamendii d'in „Albina” cu elu, deca-i asié secu?

T. Nu sciu Dio frate, me temu că nu-lu voru poté inghiti de secu ce e.

T. Hei frate Mando! servus! vino să te sārutu, că nu te-am vediutu de multu, și mai moru de dorulu teu! Unde ai fostu rogn-te?

M. Unde am fostu? ha, ha, ha! apoi nu scii tu? am fostu in esperintia.

T. Ba dracu!

M. Asiá Dieu.

T. Și ce ai vediutu pre unde ai amblatu?

M. Multe. . . dar' d'intre tóte ceva du-rerosu.

T. Nó! Ce, dóra ai patitu ceva?

M. Ba nu!

T. Dar' ce?

M. Am datu frate preste unu popa orto-dox in satulu S. . . pe valea Șteului, care mi s'a inbiatu să-lu platescu, apoi se lasa să-lu facu popa calvinu.

T. Dar' multu 'ti cerea?

M. Ba nu. . . numai să-i facu incáltii și imbracaminte, că eră descultiu și in camēsia.

T. Dar' pentru-ce n'a-i disu, că nu s-a datu de omu, pentru-că deusulu, sormanulu, cugetá póte că tu esci calvinu.

M. Iaca-ti spunu frate; nu sciamu ce să dīcu de ciuda; mai neacasitu eram eu de cătu elu, unde lu-am vediutu asié destramatu.

T. Dă-i pace, nu te neacas tu pentru elu. . . lasa că acel'a póte se tiena de principiulu tīganului „cum m'a tienē asiá m'a avē!” apoi ce să faca deca ortodoxii 'lu tienu numai cu cuventulu lui Ddieu?

M. Dreptu ai tu; va vedē elu in urma, cum 'lu voru tienē și calvinii.

T. Ore de ce nu-si cauta de tréba *obih születésit magyar polgáru*lu cel'a d'in *Clusiu*, de ne totu cărâia atât'a pr'in ujsâgurile stangaciloru, dar' mai alesu in a stapanului seu arménu.

M. Cine? Pre *Moldován Gergely* lu-cugeti tu?

T. Dâ.—pre jupanulu acel'a, care totu se rupe, câ de ce nu ne facemu si noi, ca dînsulu, stangaci, seu *celu pucînu unguri becsilotes hazafik, ér' nu bajtogatók s nép lizítók*—ca *diaristii* romani. — cari voiescu a resturná Nagy Magyarország-ulu, alu carui'a polgár e si dînsulu.

M. Taci, câ dóra acel'a scrie multu despre romani, pr'in M. P.

T. Mai bine ar face, déca ar latrá la stele.—n'avemu trebuintia de astu-feliu de romani, cari facu profitu d'in caus'a romana, spre a ne batjocóri, de ce nu tienemu cu acei'a—cari lu-platescu. Cunóscemu si pe guvernamentali si pre stangaci, — dar' si pre *Moldován Gerguez*.

Devis'a unor romani mari.

Banch. Nat.: *Lumina*a se respandesc pr'in—santfrea tuturoru popandosiloru, cari mi platescu bine! ér natiunea atunci infloresce mai splendidu, candu o lasu in periculu celu mai mare!

Ioni Leb.: De n'ar fi contese bebrane—cum ar potea avé romanii episcopi!

Jig.: Eu la toti facu bine.—dar mie nu-mi se platescu—numai câile. De candu am alungatu romanii la Bucuresci — au remasu ungurii mai numai cu mine!

B. si A. nu.: Patri'a mori, dar' pe mine totu-si trebuie sâ me mai platésca.

Goz-man: A mancá malaiu si a sugé sinu romanescu si a traí in *Mongoli'a* si a fi alesu de romani, —insémna a fi unguru, câ-ci numai astu-feliu poti capetá unu osu de rosu!

Unu Cousi: Cea mai buna scara, e scar'a romanésca.

Unu diurn. Eu si stapanulu suntemu omenii cei mai mari. Eu cu minte, elu cu bani! Ambii votamu pensiune la honvedí. Deci Transilvania, ai de grige, câ n'ai conducatoriu!

H. osu de: Cine nu crede, câ am profesatu totu numai unu principiu: — vina si védia, câtu de mica e léf'a mea.

Epp. d'in O. Vinulu e bunu, pulii fripti inca-mi placu, dar' de nepóte inca nu me seuitu, pentru câ recunoscu pre Pap'a de la Rom'a!

Unu rom. mare: O *parechia*, seu, o cupa de vinu cu apa acra,—ajunge mai multu, de câtu siepte articli de fondu!

Unu deachistu. De picám, póte câ me faceam romanu mai inflacaratu.

Usioru poti lunecá!

Érn'a éta-o câ vine

Si-o sâ 'ncépa a 'nghietá, —

Dragutia en grigi tu bine,

Câ usioru poti lunecá,

Cu Deacu de-i cochetá, —

Si te-i pomeni de odat',

Cum-câ nasulu ti lu-ai spartu!...

La dieta.

Senyei: Nu sunt ministrii caus'a, câ politic'a nóstra e prósta. . . .

Ministrii: Se inchina. —

Senyei: Ci politic'a nóstra e caus'a, câ ministrii nostri sunt prosti!

Ministrii: Se pituléza cu rusine.

Traducere classica.

Sic fata tulerunt.—

Sic, fét'a a tulitu-o! . . .

Servitóri'a ca cunoscatóri'a de arte.

Dómna si-aréta fotografi'a: E cata Mario fotografi'a mea, dar' uita-te bine la ea si-mi spune: sunt eu bine nimerita, si facu eu facie ridietória?

Mari'a, servitóri'a: Ah! ah! cum sâ nu dómna: fórte bine esei nimerita, seii par' câ esei facuta totu numai de risu!

„Patri'a.”

Éca aci avemu un'a d'între celebritatile rare ale unor romani celebrii mutata la cele eterne. Nu potemu trece cu vederea unu actu de surprindere asid' rarú, ce in o viétia scurta a potutu face merite si a potutu mediuloçi decorári in semnu de remuneratiune acelor'a, cari pentru binele celoru puternici si-au sacrificatu chiaru dílele de comotizare. „Patri'a” in urmarea dragostei parintiescului guvernú catra natiunea romana si pr'in influinti'a straitiei poterniciloru, a esitu la lumina in anulu 1871; indata dupa nascere fú doicita cu mare caldura de marele Virgiliu, inse pentru sdruncinarea sanetatei sale si dupa multe neplaceri, dar' mai alesu pentru câ spiritulu tempului, ce nu corespundea facultatei sale inalte, l'a silitu, ca sâ abdica; dînsului i-a urmatu o alti'a celebritate ce rivalisá cu mai susu amintitulu pr'in numele seu fulmicu. Romulu Ulpíu, acest'a dupa unu servitiu de mai multe lune, d'in nenumerate cause neprevedinte si-a datu demisiunea; alu treilea doicitoriu, care fú si celu d'in urma, pentru incungurarea scandalelorú, fú necunoscuta persón'a-i pré stimata. Dupa ce in viét'a sa scurta de unu anu a trecutú peste tóte aceste catastrofe, in anulu 1872 lun'a lui oct., s'a mutatu la cele eterne, lasandu dupa sine in gele pre toti patromii dela celu mai mare pone la celu mai micu. Dicemu dar' si noi cu consciinti'a lini-scita: sâ-i fia odihni'a eterna! „GURA-SATYLLI.”

Publicatiune.

Avisu.

Subsemnatulu are onóre a aduce la cunosciinti'a onor. publicu romanu, cum-câ a deschisu pre piat'a *Logosúbulu*, in cas'a dlui *Panaiotu*, un'a negociatoria de marfuri feliurite, anume: de *spiceria, manufacturá si de Nivenberg'a*.

Atátu *isóbrele* d'in cari am trasu acesti articli si de unde tocmai am sositu, câtu si *calitatea si pretinbu* loru celu câtu se póte numai de moderatu, me indreptatescu a sperá de a fi onoratu cu ordinuri numerose.

Recomandandu-me deci onorab. publicu atátu d'in locu câtu si d'in impregiuru, me rogu totu-o-data a me sprigini in întreprinderea mea, dandu-mi concursulu potentiosu cu atátu mai vertosu, cu câtu câ, *acést'a este abia a 3-a firma romana* in acestu orasiu romanescu!

Comandele d'in afara le voiu efeptui cu cea mai mare promptitudine.

S. B. Popoviciu.

(Nepotu repausatului Iov'a Popoviciu).